BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 123 Sibiu, 1 august 1975 Nr. 29—30

Biblioteca Orăşenească
"Ştefan Gheorghiu"
str. Gh. Barițiu nr. 5
Sibiu
jud. Sibiu

# Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

## CHEMAREA ŢĂRII

Ca şi viaţa inşilor, a familiilor, la fel viaţa unor colectivităţi mai mari sînt supuse adesea unor încercări, uneori cu mari pierderi materiale şi suferinţe omeneşti. Citeam mai pînă ieri în ziare cum, ani de-a rîndul, seceta a bîntuit într-o seamă de state africane, încît milioane de oameni şi-au părăsit vetrele în căutarea de hrană şi apă. Este adevărat că a venit ajutorul altor popoare, căci aşa este cu cale în astfel de situaţii, care a mai ameliorat urmările dezastruoase ale secetei.

Ne-a fost dat în acelaşi timp ca an de an să luăm cunoştinţă de mari inundaţii în diverse părţi ale globului, cu urmări de asemenea dezastruoase, şi gîndul nostru şi inima noastră au fost alături de cei în suferinţă.

Iată însă că, în ultimii cinci ani, două asemenea încercări au venit şi peste ţara noastră, peste poporul nostru. Dacă scrutăm puţin istoria, vedem cum de-a lungul veacurilor am mai avut asemenea încercări, precum şi de altă natură; au mai fost revărsări de ape, de lăcuste, de molime, ca şi invazii străine, dar înaintaşii noştri n-au disperat, şi-au venit repede în fire şi, cu nădejdea în Dumnezeu şi în puterile lor unite, au ieşit mereu deasupra neajunsurilor, chiar cînd situaţiile erau din cele mai disperate. Este destul să ne amintim, în această privinţă, de situaţia în care se afla Ştefan cel Mare după o luptă cu turcii, cînd, înfrînt pentru un moment, părea că nu mai este nici o nădejde de scăpare pentru ţărişoara sa. Dar, la îndemnul mamei sale, aşa cum spune legenda, la îndemnul lui Daniil Sihastru, marele Voievod îşi readună oştenii şi ne reamintim cum dragostea de glia străbună a făcut adevărate minuni, ţara fiind mîntuită de invazia străină.

Încercări mari am avut la acest început de vară; sute de localităţi, zeci de fabrici şi uzine, sute de mii de hectare încărcate de roade gata de a le revărsa în hambare au ajuns sub apă. Pagubele au fost imense, iar suferinţele oamenilor au fost şi ele mari, mai ales ale celor ce şi-au văzut casele năruite, iar bunurile lor adunate an de an luate de ape. Între construcţiile afectate de calamităţi au fost şi multe biserici. Numai în Arhiepiscopia de Alba Iulia şi Sibiu am avut peste 30 biserici inundate sau expuse degradării şi chiar prăbuşirii din cauza alunecărilor de teren, între care mai multe monumente de arhitectură, ca de exemplu minunata catedrala din Sighişoara, unele chiar prăbuşindu-se, ca de pildă biserica din Crăciunelul de Sus (prot. Aiud) şi Valea Zălanului (prot. Sf. Gheorghe). La acestea se adaugă peste 20 case parohiale rupte de ape sau deteriorate într-o măsură mai mică sau mai mare.

Majoritatea acestor biserici au fost cercetate la faţa locului, iar credincioşii lor mîngîiaţi şi încurajaţi de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a cercetat, între 8—15 iulie a. c., toate zonele calamitate din Arhiepiscopie.

A venit însă chemarea Domnului Preşedinte Nicolae Ceauşescu, ca întreaga populaţie aptă de muncă să participe la acţiunile pentru prevenirea şi înlăturarea urmărilor inundaţiilor. La această chemare a răspuns întregul nostru popor, astăzi mai puternic ca oricînd prin unitatea tuturor fiilor ţării. Au răspuns la această chemare toate categoriile de cetăţeni ai Patriei, fără nici o deosebire de naţionalitate, limbă, religie, vîrstă şi sex, încît putem spune că în aceste zile poporul nostru a dat un nou şi măreţ examen, nu numai civic ci şi moral. S-au scris în aceste zile ale lui iulie, ca şi în anul 1970, adevărate pagini de eroism cetăţenesc, pentru că chemarea Domnului Preşedinte a fost chemarea ţării, chemarea înaintaşilor noştri, care ne stau mereu pildă de dăruire pentru pămîntul străbun, chemarea conştiinţei noastre de oameni şi cetăţeni, chemarea dragostei noastre de Patrie.

Au răspuns şi continuă să răspundă la această chemare, ca şi la îndemnul Ierarhilor noştri, şi fiii Bisericii noastre, cler şi credincioşi deopotrivă, precum şi elevii seminarişti şi studenţii teologi, începînd de la Centrele eparhiale şi pînă la cea mai mică unitate, oferindu-şi cu dragoste braţele acolo unde a fost şi mai este încă nevoie. Facem aceasta şi în virtutea simţămintelor adînci care ne leagă de aceste binecuvîntate plaiuri părinteşti, dar o facem şi pentru că aceasta este porunca Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care a venit în lume „să slujească", să vindece răul de orice fel, ca şi porunca Sfinţilor Săi Apostoli, care ne spun neîncetat: „Să prisosiţi în tot lucrul cel bun" (II Cor. 9, 8), sau: „Nimeni să nu caute numai de ale sale, ci fiecare şi de ale altuia" (I Cor. 10, 24), ori: „Să fim neosteniţi în săvîrşirea binelui, căci, nelenevindu-ne, la vreme potrivită vom şi secera" (Gal. 6, 9), fiind vorba aici, desigur, şi de secerişul datoriei împlinite, al bucuriei că am ieşit deasupra neajunsurilor pe care calamităţile naturale ni le-au cauzat.

Aceste îndatoriri izvorăsc totodată şi din dragostea noastră de Dumnezeu şi de semeni, dragoste în care trebuie ca neîncetat să „prisosim" (I Tes. 3, 12). Este negrăit de măreţ acest simţămînt, care ne leagă, ba ne obligă să depindem unul de altul. „Dumnezeu — spune Sf. Ioan Gură de Aur — a înlănţuit în aşa fel lucrurile ca nimeni să nu poată ajunge la folosul său pînă ce n-a contribuit mai întîi la folosul altuia... Pentru aceasta — continuă Sf. Părinte — Dumnezeu ne-a dat o singură făclie: Soarele, a întins un singur acoperămînt: Cerul, ne-a dat o singură masă: Pămîntul."

Este adevărat că, potrivit învăţăturii Bisericii noastre, este o strînsă legătură, o strînsă solidaritate între noi şi natură, între noi şi mediul înconjurător, pe care avem obligaţia de a-l îmbogăţi şi înfrumuseţa mereu, ceea ce putem face prin munca, dar şi prin ţinuta sau conduita noastră morală. După cuvîntul Sf. Apostol Pavel, firea însăşi are un „dor" al deplinătăţii spre care tinde (cf. Rom. 8, 19—21). Sub nici o formă deci nu se cuvine a o „întina" (Levitic 18, 28) printr-o poluare fizică sau morală. Să nu uităm că chiar şi uciderea unei păsări prin negrija noastră este un păcat. Altfel spus, cu cît viaţa noastră morală creşte spre desăvîrşire, cu atît, prin voia lui Dumnezeu-Atotputernicul, şi firea ne secondează în acest urcuş spre perfecţionare sau desăvîşire.

De aceea, încercările prin care am trecut ne reamintesc, într-un fel, şi de obligaţia pe care o avem de a ne îmbunătăţi mereu şi viaţa noastră morală. „Trebuie — cum se adresa Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului credincioşilor din catedrala mitropolitană din Sibiu, Duminică, 13 iulie a. c. — să ne concentrăm toate forţele într-o unitate deplină", spre a depăşi aceste încercări, dar, în acelaşi timp, „să ne facă să gîndim mai adînc la viaţa noastră, să ne facă să fim mai buni, să ne străduim să trăim mai după voia lui Dumnezeu, să ne îndreptăm cu mai multă sîrguinţă spre lumina lui Hristos, spre smerenia Lui, spre blîndeţea Lui, spre dragostea Lui."

„Cînd cineva a văzut urmările calamităţilor — spunea Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae cu acelaşi prilej — nu poate pleca de la acele locuri fără să aibă în suflet durerea celor ce au avut de suferit, durere care ne cheamă pe toţi să facem totul ca ea şă se vindece cît mai repede."

Să răspundem deci cu tot elanul la chemarea ţării, să ne deschidem inimile, pungile, dacă este nevoie, dar, mai ales, să ne deschidem cu toţii braţele, pentru ca, prin forţele noastre unite şi cu ajutorul lui Dumnezeu, să vindecăm cît mai repede rănile adînci pe care calamităţile le-a lăsat în trupul ţării, pentru ca viaţa să reintre în făgaşul ei firesc, pentru ca Patria să-şi continue drumul spre propăşire, aşa cum este voia noastră a tuturor.

*T. R.*

## Vizita P. F. Părinte Patriarh Justinian,

### făcută Bisericii Ortodoxe Ruse

*Răspunzînd invitaţiei Sanctităţii Sale, Pimen, Patriarhul Moscovei şi a toată Rusia, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, însoţit de Î. P. S. Iustin, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului şi Clujului-Napoca, P. S. Episcop Vasile al Oradiei, P. Cuv. arhim. Epifanie Norocel, starețul Mănăstirii Neamţ, P. C. prot. Sava Marin şi C. diac. I. Bănăţeanu, a făcut o vizită Bisericii Ortodoxe Ruse, între 9—16 iunie a. c.*

*S-au vizitat cu acest prilej biserici din Arhiepiscopia Lvov, condusă de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Lvovului, săvîrşindu-se Sf. Liturghie în Mănăstirea Potreaev, una din cele mai vechi şi mai însemnate mănăstiri ale Bisericii Ruse. Mănăstirea a fost întemeiată în sec. XII, a avut o dezvoltare deosebită prin activitatea Sf. Iov, care a vieţuit în sec. XVI şi este în prezent un centru puternic de viaţă duhovnicească al Bisericii Ruse. Clădită pe o stîncă, are trei locaşuri de cult în etaje suprapuse. La Înălţarea Domnului, Prea Fericirea Sa Patriarhul Justinian a săvîrşit Liturghia în Catedrala din Lvov, înconjurat de un sobor numeros de arhierei şi preoţi în faţa mai multor credincioşi.*

*Au fost vizitate mai multe biserici din Lvov pline de credincioşi care au ascultat cu bucurie cuvîntul de învăţătură şi de pace al Prea Fericirii Sale.*

*La Lvov sînt biserici mari, monumentale, bine întreţinute şi cercetate de credincioşi.*

*A fost vizitată Biserica din oraşul Nestevzov, vechiul oraş Jolkiev, unde se află înmormîntat Mitropolitul Moldovei Dosoftei.*

*În ziua de 13 iunie, delegaţia Bisericii Ortodoxe Române a vizitat împreună cu cei doi patriarhi Mănăstirea Zagorsk, centrul vieţii spirituale a Bisericii Ruse. Delegaţia a fost întîmpinată de Î. P. S. Serafim, rectorul academiei duhovniceşti. S-au vizitat bisericile din incinta mănăstirii, în număr de 10; muzeele, Academia Duhovnicească, Palatul patriarhal ş. a.*

*S-a făcut un serviciu religios în biserica în care se află racla cu moaştele sfîntului Serghie de Radoneţ, precum şi în biserica Bolniţă, în care se află mormîntul fostului patriarh Alexei.*

*Ziua de 14 a fost dedicată vizitării Moscovei, oraş cu peste opt milioane de locuitori, cu numeroase monumente de artă, cultură şi cu o bogată*

*(Urmare din pag. 2)*

# Consfătuire a Ierarhilor din Mitropoliile Ardealului şi Banatului

În după-masa zilei de 2 iulie 1975 la reşedinţa mitropolitană din Sibiu a avut loc o consfătuire a Ierarhilor din Mitropoliile Ardealului şi Banatului, la care au participat: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului şi Clujului-Napoca, P. S. Episcop Visarion al Aradului, P. S. Episcop Vasile al Oradiei, P. S. Emilian Răşinăreanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei de Alba Iulia şi Sibiu, şi P. S. Iustinian Maramureşanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului-Napoca.

Desfăşurată sub preşedinţia Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, consfătuirea a analizat o seamă de probleme comune Eparhiilor transilvănene, ca de exemplu: Mijloace pentru o pastoraţie eficientă în parohii, activitatea Institutului Teologic Universitar din Sibiu, unde îşi formează candidaţii la preoţie toate Eparhiile transivănene, ş. a.

La primul punct de pe ordinea de zi, Ierarhii participanţi la consfătuire au prezentat aspecte din lucrarea care se desfăşoară în fiecare Eparhie pe linie pastorală, reliefîndu-se atît părţile pozitive cît şi cele negative, care se întîlnesc în unele parohii. S-au făcut de asemenea propuneri pentru o mai rodnică lucrare în viitor.

Discuţiile s-au concretizat într-o seamă de măsuri, privind, de exemplu, disciplina clerului, navetismul unor preoţi, conduita preoţilor, lucrarea consiliilor şi comitetelor parohiale, potrivit regulamentului, cercetarea filiilor, generalizarea cîntării în comun ş. a., măsuri care urmează să fie aplicate în Eparhiile din cele două Mitropolii transilvănene.

Invitat la consfătuire, P. C. rector Is. Todoran face, la al doilea punct de pe ordinea de zi, o scurtă prezentare a activităţii Institutului Teologic Universitar din Sibiu în anul universitar care s-a încheiat, subliniind atît rezultatele pozitive obţinute în munca de instruire şi educaţie a studenţilor teologi, cît şi aspectele negative care s-au ivit.

Se face de asemenea o informare asupra etapei în care se găsesc formele privind lucrările de extindere la Institutul menţionat, faţă de care Ierarhii din Mitropoliile Ardealului şi Banatului manifestă un interes deosebit, reînnoindu-şi acordul de a contribui băneşte la aceste lucrări.

Şi la acest punct de pe ordinea de zi s-au luat unele hotărîri şi s-au făcut o seamă de recomandări.

După rezolvarea şi a altor probleme de pe ordinea de zi, în încheiere Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a mulţumit Ierarhilor din Mitropoliile Ardealului şi Banatului pentru participarea la consfătuire, care, asemenea altora asemănătoare, a prilejuit un rodnic schimb de experienţă ce va folosi în activitatea de viitor a Eparhiilor din cele două Mitropolii transilvănene.

*Rep.*

# Vizita P. F. Părinte Patriarh Justinian, ...

*(Urmare din pag. 1)*

*industrie — cu adevărat — „inima" întregii Uniuni Sovietice.*

*Duminică, în 15 iunie, s-a săvîrşit Sf. Liturghie într-un sobor impunător în frunte cu cei doi Patriarhi în faţa unei mulţimi de credincioşi în Catedrala patriarhală din Moscova.*

*În cuvîntările lor, cei doi Patriarhi au arătat unitatea de credinţă şi colaborarea dintre cele două Biserici, precum şi frăţietatea şi colaborarea dintre cele două popoare vecine şi prietene.*

*A urmat apoi o recepţie dată de Sanctitatea Sa Patriarhul Pimen în cinstea Prea Fericitului Patriarh Justinian, cu care prilej s-au rostit toasturi, în care s-a arătat mesajul de pace pe care îl vestesc în lume cele două Biserici.*

*Aceasta a 16-a vizită pe care Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian o face Bisericii Ortodoxe Ruse, în timpul patriarhatului său, se înscrie ca o nouă verigă în lanţul activităţii Prea Fericirii Sale, în slujba Evangheliei păcii, dată de Domnul nostru Iisus Hristos, spre binele omenirii.*

† VASILE
Episcopul Oradiei

# A doua venire a Domnului (I)

Potrivit Sfintei Scripturi, părerii unanime a Sfinţilor Părinţi şi învăţăturii de totdeauna a Bisericii, Domnul nostru Iisus Hristos va veni a doua oară să judece viii şi morţii. Această venire a doua oară constituie unul din adevărurile fundamentale ale Creştinismului.

De aceea, în articolul al VII-lea din Simbolul Credinţei se spune chiar la începutul lui: „Şi iarăşi va să vie cu mărire . . ." Aceste cuvinte ne învaţă că dacă prima dată Fiul lui Dumnezeu a venit pe pămînt în chip de om, adică s-a smerit, pentru ca să nu silească pe nimeni să-l primească şi să creadă în El, ci pentru ca fiecare să se poată decide în deplină libertate; a doua oară va veni cu *„slavă"*. Aceasta înseamnă că dumnezeirea Sa va scălda atunci în lumină strălucitoare trupul Său şi va umple de fericire pe cei ce prin aceasta vor primi o adeverire a credinţei lor de mai înainte, iar pe cei ce nu au crezut mai înainte în El, îi va umple de spaimă. De data aceasta, nu va mai veni singur şi necunoscut, ci înconjurat de sfinţii îngeri şi cu mare strălucire dumnezeiască. Toţi se vor aduna în faţa Lui, aşteptînd Judecata cea din urmă: „. . . şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere şi cu slavă multă" (Matei 24, 30). „Cînd va veni Fiul Omului întru slava Sa, şi toţi sfinţii îngeri cu El, atunci va şedea pe tronul slavei Sale" (Matei 25, 31). Acum se vor înfricoşa pînă şi stihiile lumii de slava Lui: „Am văzut apoi un tron mare alb şi pe Cel ce şedea pe tron, iar dinaintea feţei pămîntul şi cerul au fugit şi loc nu s-a mai găsit pentru ele" (Apoc. 20, 11).

Această a doua venire a Domnului se numeşte *sosire* (în greceşte parusia), *arătare* (epifania), *împărăţie sau arătare a împărăţiei, a măririi, a prezenţei, descoperire* (apocalipsis), *descoperire a măririi* şi *ziua Fiului Omului*. (A se vedea în acest sens: Matei 24, 3; I Tim. 6, 14; II Tim. 4, 1; Tit 2, 13; II Tes. 2, 8; II Tes. 1, 7; I Petru 4, 13; Col. 3, 4; Luca 17, 24).

Testamentul Vechi cuprinde o seamă întreagă de profeţii, care prevestesc această venire întru mărire a Domnului. Interpretînd greşit aceste profeţii, iudeii au fost scandalizaţi de prima venire a Domnului în întrupare smerită. (A se vedea: Is. 66, 15 sq.; Ioil 2, 29 sq.; 3, 2 sq.; Mal. 4, 1; Sofon. 1, 14 sq.).

În Testamentul Nou, Domnul nostru Iisus Hristos anunţă în mod clar şi în repetate rînduri, că va veni să judece lumea. (Cf. mai ales Matei 25, 31; Luca 21, 27; Marcu 13, 24 sq.). De asemenea, Sfinţii Apostoli mărturisesc cu convingere credinţa lor în a doua venire a Domnului. Din această credinţă a lor rezultă îndemnurile adresate credincioşilor creştini de a păşi pe calea virtuţii, precum şi mîngîierile în lupta plină de necazuri şi de dureri a vieţii. (Vezi îndeosebi: F. Ap. 10, 41; 17, 31; Rom. 2, 3.5 sq.; II Tes. 1, 5 ş. a.).

Ca un adevăr ce constituie unul dintre principalele articole de credinţă, a doua venire a Domnului se cuprinde în toate simboalele (de credinţă) vechi împreună cu credinţa în învierea morţilor şi în viaţa de veci.

În înţelepciunea Sa, Dumnezeu a găsit de bine ca timpul venirii a doua a Domnului, precum şi timpul tuturor cîte se vor întîmpla cînd va veni sfîrşitul lumii, să nu ni-l descopere. De aceea, însuşi Mîntuitorul ne spune: „Iar de ziua şi de ceasul acela nimeni nu ştie, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl" (Matei 24, 36—39; vezi şi versetele 45—51). De aici rezultă că dacă nici îngerii din cer şi nici chiar Fiul lui Dumnezeu — fireşte, ca om — nu cunosc timpul venirii a doua a Domnului, atunci cu atît mai puţin ar putea s-o cunoască credincioşii !

Mergînd pe linia aceluiaşi adevăr, Sf. Apostol Pavel învaţă: „Iar despre ani şi despre vremuri, fraţilor, nu aveţi nevoie să scriem, căci singuri ştiţi bine, că ziua Domnului vine aşa, ca un fur noaptea. Atunci cînd vor zice: pace şi linişte, — atunci, fără veste, va veni peste ei pieirea, ca şi durerile peste cea însărcinată, şi scăpare nu vor avea" (I Tes. 5, 1—3).

În confruntare cu cei ce învaţă că venirea a doua a Domnului este o făgăduinţă deşartă, Sf. Apostol Petru ne atrage luarea aminte că întîrzierea venirii a doua a Domnului este o îngăduinţă şi îndelungă răbdare a Domnului, care prin această întîrziere ne dă timp de pocăinţă. Apoi subliniază: „Iar ziua Domnului va veni ca un fur" (II Petru 3, 10).

Din toate acestea rezultă clar şi ferm adevărul: data venirii a doua a Domnului nu poate fi mai dinainte cunoscută: „Căci precum fulgerul iese de la răsărit şi se arată pînă la apus, aşa va fi şi venirea Fiului Omului" (Matei 24, 27).

În schimb, Dumnezeu a rînduit unele semne, după care se poate cunoaşte numai apropierea venirii a doua a Domnului. După cuvintele Domnului şi ale Sf. Apostoli, aceste semne sînt: 1. predicarea Evangheliei la toate popoarele pămîntului (Matei 24, 14); 2. convertirea poporului iudeu, în întregime, la Hristos (Osea 3, 5; Rom. 11, 25—26); 3. venirea lui Ilie şi a lui Enoh (Apoc., cap. 11) în ultimele zile; 4. venirea lui antihrist (II Tes. 2, 3—11; I Ioan 2, 18), omul nelegiuirii (II Tes. 2, 1—10) sau „fiara" (Apoc. 13, 1—18), care lucrează împreună cu uneltele sale: prooroci şi hristoşi mincinoşi, tot felul de semne, prin puterea satanei, ca să amăgească pe oameni, prigonind cu toată furia pe aleşii Domnului (Matei 24, 5.11); 5. căderea multor popoare de la credinţa creştină din cauza învăţătorilor şi a profeţilor falşi, mari catastrofe în sînul firii înconjurătoare, răzvrătiri şi războaie între oameni, prin care vor fi oprimaţi cei drepţi şi se va umple de groază întreg neamul omenesc; 6. arătarea pe cer a *„semnului Fiului Omului"* (Matei 24, 30), adică a Sf. Cruci.

Dar pe temeiul acestor semne nu se poate spune în chip sigur cînd va fi sfîrşitul şi a doua venire a Domnului, pentru că: semnul Sf. Cruci pe cer va însoţi — mai de grabă — venirea Domnului decît o va premerge; întinderea răului şi războaiele sînt generale şi greu de distins, pentru că — mai mult sau mai puţin — se repetă în toate epocile istoriei; predicarea Evangheliei la toată faptura şi convertirea întregului popor iudeu cuprind, de asemenea, ceva nedeterminat, iar ivirea lui antihrist şi predica lui Enoh şi Ilie sînt lucruri tainice, al căror înţeles exact nu poate fi cunoscut.

De aici rezultă că taina care învăluie ziua venirii a doua a Domnului nu este luminată nici de semnele care o premerg !

Or, din acest fapt izvorăşte *necesitatea de a fi totdeauna pregătiţi pentru această zi.* De aceea, Mîntuitorul ne cere: „Drept aceea, priveghiaţi, că nu ştiţi ziua, nici ceasul cînd vine Fiul Omului" (Matei 25, 13); de asemenea, şi mai cu dinadinsul: „Priveghea ţi deci, că nu ştiţi în care zi vine Domnul vostru. Aceea cunoaşteţi, că de-ar şti stăpînul casei la ce strajă din noapte vine furul, ar priveghea şi n-ar lăsa să i se spargă casa. De aceea, şi voi fiţi gata, că în ceasul în care nu gîndiţi Fiul Omului va veni" (Matei 24, 42—44).

În concluzie finală, deci, *trebuie să fim permanent pregătiţi pentru ziua venirii a doua a Domnului;* ceea ce echivalează cu a fi pregătiţi pentru judecata dumnezeiască !

Pr. prof. *Corneliu Sîrbu*

# Din Sfinţii Părinţi

Nu este nici un păcat pe care întocmai ca focul să nu-l ardă puterea cea mare a dragostei. Mai uşor poate rezista o unscătură nebăgată în seamă, decît păcatul, la puterea dragostei.

*(Sf. Ioan Gură de Aur)*

Dragostea creştină este puterea dumnezeiască revărsată prin Sf. Taină a Botezului în sufletul creştinului, prin care acesta are năzuinţa adîncă şi curată către Dumnezeu, bunul său cel mai înalt, doreşte din toate puterile sufletului unirea cu El şi are voinţa hotărîtă de a înfăptui voia Lui a tot sfîntă, jertfind, în caz de nevoie, orice bun pămîntesc.

Credinţa şi nădejdea lucrează numai în viaţa pămîntească. În viaţa de după moarte, ele vor fi împlinite căci creştinul nu va mai avea nevoie să creadă lui Dumnezeu, pentru că îl va vedea, nici să nădăjduiască în El, pentru că îl va avea. Dragostea însă rămîne şi atunci: ea „nu cade niciodată" (I Cor. 13, 8), este veşnică fiindcă însuşi Dumnezeu cel veşnic este dragoste (Cuv. Marcu Ascetul).

Culegere: *D. Călugăr*

# În altă vizită ecumenistă la Centrul arhiepiscopesc Sibiu

*La invitaţia P. F. Părinte Patriarh Justinian, dl. pastor Dr.* Philip Potter, *secretarul general al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, ne-a vizitat Patria şi Biserica noastră Ortodoxă Română, în a doua jumătate a lunii iunie 1975.*

*Venind de la Cluj-Napoca, înaltul oaspete, împreună cu soţia, doamna Ethel Potter, însoţit fiind de P. S. Episcop-vicar patriarhal Antonie Ploieşteanul, P. C. prof. I. Brie şi dl. R. Rus, a făcut, în seara zilei de 21 iunie a. c., un scurt popas la Aiud, unde, în catedrala de curînd înfrumuseţată, s-a săvîrşit vecernia şi unde a fost salutat, în numele Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, de P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul.*

*A doua zi, Duminică, 22 iunie a. c., dl. Philip Potter şi însoţitorii au vizitat catedrala evanghelică-luterană C. A. din Sibiu, iar după ora 10,30 au participat la Sf. Liturghie arhierească, săvîrşită în catedrala mitropolitană de P. S. Episcop-vicar Emilian, predica fiind rostită de P. C. prof. D. Abrudan.*

*La sfîrşitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a făcut o scurtă prezentare a d-lui secretar general al C. E. B. de la Geneva, Philip Potter, personalitate marcantă în activitatea bisericească internaţională de astăzi, a cărui vizită la Sibiu tocmai în ziua Pogorîrii Duhului Sfînt este semnificativă, Duhul Sfînt călăuzindu-ne spre apropierea dintre Biserici şi popoare.*

*Plecînd de la acelaşi praznic, dl. Philip Potter îşi exprimă bucuria de a fi participat la Sf. Liturghie, cu cele două hirotoniri, una de preot şi alta de diacon, care l-au impresionat profund, ca şi numărul mare de credincioşi prezenţi în catedrală, subliniind totodată rolul pozitiv al Bisericii Ortodoxe în cadrul Mişcării ecumenice, precum şi obligaţia Bisericilor din întreaga lume de a lucra pentru unitate şi pace.*

*S-a vizitat apoi Institutul Teologic din Sibiu şi biblioteca mitropolitană, după care în aula Institutului a avut loc o întîlnire cu studenţii teologi, care au interpretat cîteva compoziţii bisericeşti şi patriotice.*

Aspect de la Sf. Liturghie

*În continuare, P. S. Episcop-vicar patriarhal Antonie a reliefat aspecte din activitatea d-lui Potter, bun cunoscător al Bisericii Ortodoxe, pe care îl asigură că Biserica Ortodoxă Română lucrează pentru idealul ecumenist, „gîndirea noastră fiind puternic ancorată în ceea ce este bun şi drept în viaţa contemporană", iar P. C. rector Is. Todoran face o scurtă prezentare a vieţii Institutului Teologic Universitar din Sibiu, unde studenţii sînt formaţi în spiritul dragostei de Dumnezeu şi de oameni.*

*În cuvîntul rostit, dl. Philip Potter a mărturisit că se simte „ca acasă", că Domenica şi Jamaica, locurile de obîrşie al domniei sale şi al doamnei Potter, „sînt acum în România, pentru că dv. aveţi o inimă caldă", exprimînd totodată unele aprecieri la adresa B. O. R.*

*Luînd cuvîntul, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a mulţumit P. F. Părinte Patriarh Justinian pentru că, prin invitaţia făcută, „ne-a dăruit nouă un oaspete scump", care întruchipează năzuinţa spre unitate în Iisus Hristos-Domnul nostru, după care Î. P. S. Sa face unele precizări asupra vieţii bisericeşti din Transilvania.*

*La masa de prînz, servită la reşedinţa mitropolitană, pe lîngă oaspeţi, precum şi P. S. Episcop-vicar Emilian, P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. rector Is. Todoran şi alţi invitaţi, din partea Bisericii ev.-lut. C. A. au participat dl. vicar şi prorector Hermann Binder, dl. curator general Conrad Brekner şi dl. prof. Hans Klein.*

*În după-amiaza aceleiaşi zile s-a vizitat biserica-monument istoric şi colecţia de icoane pe sticlă din Sibiel, prot. Sibiu, unde, pe lîngă exponate, puternică impresie au făcut şi costumele româneşti în care erau îmbrăcaţi credincioşii veniţi întru întîmpinare, avîndu-l în frunte pe C. pr. Z. Oancea.*

*Însoţiţi de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi ceilalţi invitaţi de la masa de prînz, oaspeţii au vizitat apoi Schitul Păltiniş şi casa de odihnă a Arhiepiscopiei Sibiului, unde Î. P. S. Sa şi P. S. Episcop-vicar Emilian au dat explicaţii asupra acestei ctitorii, care se armonizează cu brădetul în mijlocul căruia a răsărit, iar un grup de studenţi teologi au executat o seamă de cîntări bisericeşti.*

*După servirea cinei la această staţiune, care s-a desfăşurat într-o atmosferă caldă, frăţească, oaspeţii şi însoţitorii s-au întors la Sibiu.*

*Luni, 23 iunie a. c., la plecarea spre R. Vîlcea, oaspeţii şi-au exprimat deosebita satisfacţie pentru tot ceea ce au văzut, mulţumind totodată Î. P. S. Mitropolit Nicolae pentru bucuriile de care s-au împărtăşit la Sibiu.*

T.

## Date despre locul unde a fost amplasată mitropolia ortodoxă a Transilvaniei înainte de Mihai Viteazul şi catedrala ctitorită de marele Voievod în 1597, — după harta lt. col. ing. G. M. Visconti din 1711.

Mitropolia ortodoxă română rectitorită de Mihai Viteazul era aşezată pe botul de deal ce domină spre sud-vest şesul Mureşului, unde se aflau desigur şi vechile cartiere ale românilor din Alba Iulia.

La cîteva decenii după zidirea mitropoliei, Petru Movilă, mitropolitul Kievului, sprijinit pe informaţiile contemporanilor săi, Hrizea vistiernicul, şi Dragomir Pitaru, veniţi în solie la Alba Iulia, precum şi pe Letopiseţul logofătului Teodosie, arată că „Mihai a început a zidi biserica, dar nu în cetate, ca nu cumva cu schimbarea vremilor să se risipească, ci la marginea oraşului, lîngă zidul cetăţii, într-un loc frumos".

Catedrala mitropolitană a fost clădită într-adevăr într-un loc frumos, dominant, încît trecătorii o puteau admira la intrarea sau la ieşirea prin partea de sud-est a cetăţii.

Mai precis în privinţa determinării aşezării acestui complex mitropolitan, ctitorit de Mihai Viteazul, este o mărturie din anul 1602 a episcopului romano-catolic Dimitrie Napraghy, care se referă la prezenţa mitropoliei lîngă cetate, palatul princiar şi catedrala romano-catolică din Alba Iulia.

Din această mărturie aflăm că mănăstirea ortodoxă era atît de aproape de curtea principelui, încît se putea observa tot ce se petrece acolo. „Dacă fie principele, fie guvernatorul, fie vreun episcop petrece la Alba Iulia, zice Napraghy, nu se cuvine să stea lîngă geamul palatului o biserică schismatică... S-a întîmplat, adaugă Napraghy, că strecurîndu-se în mănăstire... călugării din Moldova şi Muntenia sub pretextul că se închină, ar fi iscodit tot ce se face în curtea principelui şi cunoscîndu-le bine, s-au întors plini de sfaturi la ai lor."

Dacă localizarea catedralei lui Mihai Viteazul din descrierea lui Petru Movilă este vagă, cea fixată de Napraghy pare exagerată, mai ales cînd spune că din mănăstire se putea observa tot ce se petrece în curtea princiară.

Din fericire, încă, ni s-a păstrat un plan topografic al cetăţii Alba Iulia, întocmit în 1711 de Lt-colonelul inginer Giovanni Morando Visconti, cu ajutorul căruia se pot aprecia cu destulă precizie distanţele dintre vechea cetate şi mănăstirea ortodoxă românească.

În acest document se arată că în partea stîngă a laturii sudice a zidurilor cetăţii, care formează un patrulater aproape drept, este aşezat palatul principelui transilvănean. Tot spre stînga se vede o colină după care terenul coboară, apoi urcă din nou. Între aceste două culmi e amenajat azi un drum, care conduce în jurul cetăţii spre cimitirul militar. Pe prima colină, o continuare a dealului, e aşezată cetatea penultimă. Planul lui Visconti înregistrează un complex de clădiri îngrămădite la marginea colinei şi două clădiri mai mici, însemnate cu cruce. În legenda planului, la litera „p", ele sînt menţionate sub numele de „Chiese valache", adică „biserici româneşti". Aceasta nu putea fi decît complexul mănăstiresc al mitropoliei rectitorită de Mihai Viteazul. Una dintre aceste biserici era mai mare, anume mitropolia, care nu putea fi decît aceea în formă de cruce greacă înscrisă în pătrat, plan rezervat mai ales bisericilor de reşedinţă mitropolitană. Cealaltă putea fi vechea bisericuţă a mitropoliţilor din Bălgrad din secolul al XVI-lea.

Această opinie exprimată în 1939 de istoricul Silviu Dragomir a fost confirmată recent de către arhitectul C. Moisescu, care, înclinînd să considere ctitoria lui Mihai Viteazul ca fiind o biserică de tip „în cruce greacă înscrisă", se bazează pe următoarele considerente:

— lăţimea accentuată a navei depăşeşte proporţiile admisibile pentru o biserică-sală românească, ridicînd problema unei compartimentări interioare. Existenţa pînă la începutul veacului al XVI-lea, în mediul catolic, a unor biserici-săli foarte ample, acoperite cu boltă decorată cu reţea de nervuri nu poate fi admisă în contextul unei ctitorii a lui Mihai Viteazul, realizată în baza unui program politic precis conturat şi care se alătură unei construcţii anterioare de pură tradiţie bizantină;

*(Continuare în pag. 4)*

## „Ieşit-a semănătorul"

În editura Mitropoliei Banatului a apărut lucrarea: „Ieşit-a semănătorul", culegere de predici din revistele bisericeşti, în special din revista Mitropolia Banatului.

Prin această carte, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului pune la îndemîna preoţilor materialul omiletic necesar propovăduirii Evangheliei, pentru ca să fie la înălţimea misiunii pastorale (Matei 5, 14).

În 330 p., volmul cuprinde 99 predici din care: 57 la Duminicile de peste an, 22 la marile praznice, 17 la praznicile unor Sfinţi şi cuvioşi, iar 3 la praznicile creştine şi înţelesul lor.

Autorii predicilor din culegere sînt personalităţi bine cunoscute în presa bisericească, cu bogată experienţă omiletic-duhovnicească şi superioară pregătire teologică. În frunte stau Ierarhii din Ardeal şi Banat, alături de profesori de la şcolile teologice, protopopi şi preoţi distinşi, activi sau onorari.

În cuvîntul înainte al Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului se arată că Evanghelia este „mesajul adus de Fiul lui Dumnezeu în lume" (p. 3) pentru ca să fie normă de viaţă nouă şi superioară pentru creştini. Eficienţa practică a acestui mesaj divin — triumful idealului religios-moral (Matei 5, 48) şi al idealurilor social-umanitare — ţine mai întîi de pilda vieţii preotului şi de predica sa în faţa credincioşilor (Matei 5, 16). El trebuie vestit neîncetat potrivit imperativului misionar creştin dat Apostolilor — şi urmaşilor lor — pînă la sfîrşitul veacurilor de Mîntuitorul Hristos: „Mergînd învăţaţi toate neamurile..." (Matei 28, 19; Marcu 16, 15).

Sămînţa care se seamănă, prin predică, trebuie să fie de cea mai bună calitate, curată, autentic ortodoxă, fără „elemente străine, iar terenul trebuie cunoscut şi bine lucrat, adecvat mentalităţii, preocupărilor şi nevoilor ascultătorilor" (p. 3). Numai aşa cuvîntul semănat va aduce roadele

*(Continuare în pag. 4)*

# Date despre locul unde a fost amplasată mitropolia ortodoxă ...

(Urmare din pag. 3)

— tipul de cruce greacă înscrisă era asociată în Ţara Românească atît cu ideea unei deosebite valori de reprezentare sub aspectul continuităţii tradiţiilor bizantine, cît şi cu aceea a realizării unui edificiu religios de proporţii monumentale, care cu anumite prilejuri trebuia să adăpostească un mare număr de credincioşi.

Lîngă cele două biserici, Visconti mai însemnează, pe latura de nord şi vest, două clădiri de formă dreptunghiulară, care după dimensiunile de pe hartă trebuie să fi fost destul de mari. Acestea îndeplineau rolul de reşedinţă a episcopilor şi de mănăstire, unde se aflau chiliile călugărilor şi tipografia.

(= 472,5 m) apoi cel care cunoaşte topografia Albei Iulii constată că măsurătoarea aceasta trebuie privită cu rezerva cuvenită, cum de altfel se cuvine să primim şi descrierea lui Petru Movilă cu privire la aşezarea Mitropoliei la marginea oraşului sau raportul despre instalarea mitropolitului Atanasie la 1701, în care se spune că alaiul

„Iconografia cetăţii Alba-Iulia, sau Veisemburg, din Transilvania, situată la 1000 paşi geometrici de Mureş, cu situaţia sa justă. Gio(vanni) Morando Visconti fecit A 1711, 18 Febr." A, biserica centrală a reformaţilor; B, biserica reverenzilor părinţi iezuiţi; C, palatul sau reşedinţa luminaţilor principi ai Transilvaniei; D, colegiul reformaţilor; E, casa domnului guvernator; F, casa domnului conte Apor; G, casa domnului Nicola Bethlen; H, casa domnilor conţi Teleki; I, casele ce revin sediilor săseşti; K, depozit, în prezent de făină; L, şanţ făcut pentru conservarea depozitelor care sînt în palat; M, poarta Sf. Gheorghe; N, poarta Sf. Mihail; O, biserica Sf. Mihail a părinţilor iezuiţi; P, biserici valahe; Q, mlaştini uscate; R, mori.

Amintind legăturile jurisdicţionale ale Mitropoliei Bălgradului cu aceea a Ungrovlahiei, cercetătorul menţionat reţine faptul semnificativ, că planul bisericii mitropolitane din Tîrgovişte (1584) avea tocmai forma ctitoriei lui Mihai de la Bălgrad şi socoteşte că a fost posibilă trimiterea unor meşteri din Ţara Românească la Alba Iulia, unde au clădit acea nouă catedrală mitropolitană.

Cît despre biserica de proporţii mai mici se apreciază că planul ei trilobat dovedeşte o influenţă venită de la sud de Carpaţi, construirea ei datorîndu-se poate tot iniţiativei unui voievod muntean.

Aceste indicaţiuni spulberă orice îndoială şi ne încredinţează că ele reprezintă biserica şi mitropolia rectitorită de Mihai Viteazul. Deci aşezămîntul românesc era situat în aceeaşi parte a cetăţii ca şi palatul principelui. Distanţa dintre ambele biserici şi poarta principală a cetăţii — Poarta Sf. Gheorghe — cu vederea spre Mureş (est) era de aproape 250 stînjeni (= 472,5 m), iar din colţul cel mai apropiat al cetăţii pînă la mănăstire se pot măsura 100 stînjeni (188 m). Dacă calculăm depărtarea dintre palatul principelui, aşezat la acelaşi nivel cu catedrala romano-catolică, la distanţa de 250 stînjeni dintre ele

de clerici şi mireni a pornit de la casa baronului Apor şi au mers pînă la biserica valahilor. Convoiul de preoţi a fost mare, fiind compus din vreo 200 de persoane.

După harta lui Visconti se vede că acea procesiune a ieşit pe poarta Sf. Gheorghe, „Poarta Mare" de la care duce un drum, întocmai ca şi azi, pînă la mănăstire — mitropolia lui Mihai Viteazul.

† EMILIAN BIRDAŞ-RĂŞINĂREANUL
Episcop-vicar

# „Ieşit-a semănătorul"

(Urmare din pag. 3)

dorite, va zidi (Matei 13, 8). Dacă în esenţa sa predica este aceeaşi — zice Înaltul Ierarh — „ea diferă (totuşi) ca formă de la o epocă la alta" (p. 3), îmbracă haina vremii în care trăim. Predicăm deci pentru credincioşii de azi şi de aici, pentru mîntuirea în concret a acestor suflete. Dezideratul acesta impune preoţimii noastre ca predica să fie concretă şi realistă, cu orientări precise în actualitatea zilei, adică adevărurile propovăduite să fie pe dimensiunile şi la nivelul de înţelegere şi sensibilitate a credincioşilor, să sprijinească şi să ajute aspiraţiilor lor de mîntuire duhovnicească. De aceea misiunea preotului predicator este complexă şi cere pregătire temeinică multilaterală profesională şi culturală generală, calităţi religios-morale şi intelectuale, spirit de jertfă, voinţă de autoperfecţionare şi simţ de răspundere, cunoaşterea realităţii sociale contemporane şi lectură intensă din predicatorii Bisericii noastre cu multă şi încercată experienţă duhovnicească etc. (p. 4).

Lucrarea de faţă are în vedere tocmai această pregătire a preoţilor, mai ales a celor tineri.

Lectura volumului stimulează în predicatorul înţelept creaţii omiletice superioare, urcuşuri sigure către autodepăşire şi desăvîrşire, fapt care aduce un spor de prestigiu Bisericii şi preoţimii noastre.

Alături de alte lucrări de acest gen, cartea: „Ieşit-a semănătorul" reprezintă deci un ajutor preţios pentru preoţimea noastră în a-şi pregăti predici cît mai corespunzătoare zidirii sufleteşti şi patriotice a credincioşilor de astăzi.

Prot. *S. Radu*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU